

ZGODNJA DANICA

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 20 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik izide Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 5. listopada 1869.

List 45.

V Te zaupam, o Gospod!

Kedar zora dan naznanja,
Se veselo prebudim;
Nehal čas je počivanja,
K delu toraj spet hitim;
Da pa srečno vse zveršujem,
Precej Tebi dan darujem, —
V Té zaupam, o Gospod!

Kedar trè me huda sila,
Al' nevarnost mi proti,
Kje čem najti tolažila,
Kdo pomoči mi deli?
K Tebi se obrnem véno,
Tolažilo si nezmérno, —
V Té zaupam, o Gospod!

Kedar temna noč zavije
V černe krila spet zemljó,
Mila luna k nam posije,
Zvezde se zabliškajo:
Da bom sladko spet počival,
Rajske sanje v spanji vžival, —
V Té zaupam, o Gospod!

Kedar pa sem — oh nesrečno
Padel v zmoto in grešil,
Srečo sem zaverget véčno,
Kje rešenje bom dobil?
Greh svoj v kesu objokujem,
Grem in dušo očiščujem, —
V Té zaupam, o Gospod!

Kedar bliz je čas ločenja
In zemljó zapustil bom,
Ko iz tega se življenja
Bom preselil v véčni dom,
Tebi bom se priporočil,
Dušo svojo Tebi zročil, —
V Té zaupal bom, Gospod!

Fr. Ser. Cimperman.

Kako naj živi katoliški kristjan.

Nepozabljivi škof Sailer pravi: Jaz ne poznam nobene druge pobožnosti razun one, ki je sklenjena s pokoršino do cerkve, s prejetanjem svetih zakramentov ter z vednim spolnovanjem stanovskih dolžnost. Vsi razsvetljeni cerkveni učeniki razločujejo v katoliškem verozakonu dvojno življenje, katero napreduje le v edinosti, v ločitvi pa se ne more deržati: notranje pa vnanje življenje. Notranje cerkveno življenje se godi v veri, v upanji, v ljubezni in v živi zavesti pravice in resnice, spodobnosti in dobrotnosti, in se zato, ker je notranje ter človeškim očem nevidno, imenuje skrivno življenje kristjanovo.

Vnanje cerkveno življenje se godi v opravljanji očitne službe božje, v deljenji in prejemanji svetih zakramentov, v pobožnem keršanskem djanji, katero vero, upanje in ljubezen, notranjo resničnost, pravičnost, spodobnost kaže v dobrih delih in v delavnosti duhovstva, katero cerkev veljavno vlada. Notranje pa vnanje cerkveno življenje tedaj ne sme biti ločeno, temuč mora biti zedinjeno, ker le v zedinjenji je pravo katoliško življenje. Kakor pravi popolnoma človek ni le iz telesa, tudi ne le iz duše, temuč iz duše in telesa skupej; tako tudi pravo katoliško, Bogu prijetno in pred ljudmi veljavno cerkveno življenje ne more biti le vnanje brez notranjega niti notranje brez vnanjega, temuč oboje v živi zvezi. Pravo cerkveno življenje mora kazati se vnanje, da se notranje more razodevati, poterjevati, vzviševati in vzderževati. Mora biti pa notranje cer-

kveno življenje, da more prešinvati vnanje ter vterjevati in gotoviti kristjanu véčno zveličanje. Bog Oče hoče posvetiti vsega človeka, notranjega in vnanjega; Kristus Rešitelj noče nobene razdelitve, marveč zedinjenje; in sveti Duh hoče cerkev, katero je zedinil, brez vse razločitve vzderžati v edinosti, tedaj tudi notranje in vnanje cerkveno življenje v vernikih pokazati kot edino pravo življenje. Kdor bi toraj, nezvest tej sveti volji Očeta, Sina in sv. Duha, samoedino vnanje cerkveno življenje brez notranjega hotel priporočati in pospeševati, on bi vzobraževal le take katoliške kristjane, kateri bi, znotraj mertvi, ravnali se le po vnanjem cerkvenem življenji. Kdor bi pa nasprot priporočevati in pospeševati hotel le samoedino notranje cerkveno življenje, on bi dušo ločeno deržal od občestva s cerkvijo in ji ravno zato odtegoval vse božje milosti, ktere so cerkvi izročene, toraj notranjemu življenju samemu odjemal vse blagostne cerkvene moči.

Obojno to skrajno ravnanje bi bilo napačno, sploh pogubno, naredbi Kristusovi in duhu katoliške cerkve nasprotno. Deržal sem se od nekđaj med obema tema koncema v sredi, dokazoval sem le vnanjim kristjanom potrebo notranjega, le notranjim pa potrebo vnanjega keršanstva, priporočal sem notranje in vnanje cerkveno življenje ter ga bom vedno priporočal do konca svojega življenja. Ločenje vnanjega keršanstva od notranjega bi se moglo sicer imenovati farizejstvo sedanjega časa; ločitev notranjega od vnanjega so nazvali skrivnostno življenje ali misticizem. Studil sem jaz vsikdar to kakor tudi uno, in kakor sem veléval in še velevam, da se združujemo s Kristusom, tako sem vselej priporočal in še priporočam, da se združujemo ali da občujemo s cerkvijo. Ne da bi se primerjal velikemu možu, vendar sem volil vseskozi za zgled si sv. Avgušтина in sv. Frančiška Salezija, ki sta oba notranje in vnanje keršanstvo tesno sklepati in zedinivati znala — v svojem življenji in v svojih pisanjih.

To je, pravi Sailer, moje očitno spoznanje, to je moje notranje prepričanje, to je vse moje djanje in nehanje. — To je in bodi tudi naše spoznanje, naše prepričanje, vse naše djanje in nehanje (Kath. Kirchtzgt.).

Duhovne strežajke v bolnišnicah.

(V „Wiener Kirchtzgt.“ se bere sledeče odperto pisemce:)

Prečastiti g. vrednik! gorka in vseskozi zaslužena pohvala in priznatev, ki jo delite v svojem listu duhovnim strežnicam v bolnišnicah, navdaja me z zaupanjem, da bote tudi tem-le versticam blagovolili v svojem listu mestice odločiti.

Te bogoljubne ženske ne strežejo le bolnikom v njih bolnišnice sprejetim z največo ljubeznijo in lastnim

zatajevanjem, temuč gredó, če se poprosijo ter jim čas dopusti, tudi v druge hiše, seosebno manj premožnim bolnikom streč, to pa brez vsega plačila, takó da se v tem oziru tudi naj bolje druge strežajke ne morejo meriti z duhovnimi strežnicami, ker une se dajo dobiti le premožnišim bolnikom iz jasnih razlogov, te pa zastonj strežejo revnim bolnikom z naj večo skerbno in z veseljem. V svoji ljubezni do bližnjega pa tudi ne delajo nikakoršnega razločka v veri in boleznih, kar sem vselej v stanu djansko dokazati, in vse nasprotno terditve so neresnične in obrekljive, ali se pa opirajo na zmote in nevednost, katerih se hudobno poslužuje laž in obrekovanje.

Ta le pravemu duhu keršanskemu lastna in tudi le njemu mogoča naprava duhovnih bolnišnic se pa tudi še drugač dobrodelno razteza na posamne ljudi in na družine, na srenje, na deželske ter deržavske naprave.

Dohodki takovih bolnišnic pritakajo večidel iz doneskov od zalog in nabirk; k temu pripomore, kdor hoče in zamore, toraj večidel le premožniši ljudje. Vsled tega dobivajo v duhovne bolnišnice sprejeti bolniki brezplačno postrežbo in zdravniško pomoč; ne preskerbljenec, ne družina njegova, ne srenja, ne deželni vstav ne plačuje za bolnika. Toda ne le zadel tega, ampak tudi še iz drugih razlogov iščejo revni takih bolnišnic. Mnogo manj premožnih, seosebno v jarem zakona vpreženih oseb, ki sebe in svoje z vsakdanjim pičlim prislužkom morajo borno preživiti, so vpisani v razna društva, katerih namen je revnim bolnikom priteči na pomoč, ter dobivajo od ondi, ako zbolé, dotično pomoč. Po navadi pa tista podpora ne zadostuje bolniku za razne stroške in pa še za potrebe cele družine. Tu pa zopet milo ter zaželeno zatočeje teh blagih žená deli potrebno pomoč. Bolnik se v te bolnišnice sprejme brez plačila, njegovi pa med boleznijo dobivajo podporo od dotičnih društev in se tako pošteno vzderžé. Če pa bolnik nima svoje družine, dobi, potem ko se ozdravi, tisto denarno podporo, ki mu pride koj po bolezni gotovo na hvalo.

Tako rodi mnogo sadu duh prave katoliške ljubezni, ki prešinja ter oživlja te neprecenjene in le premalo čislane vstanove. Tako je tedaj napadanje na te družbe naj čistejše ljubezni do bližnjega tudi vojska laži, hudobnosti ter krivice zoper resnico, dobrodelnost in pravico. Ne vedó, kaj počnú; s temi besedami priporočimo nasprotnike molitvi bogoljubnih žená, ki so spoznale vspéh ter blagodelno moč keršansko-katoliškega združevanja pri blagih delih do bližnjega, ter se je poprijele, darovaje se v prid in blagor človeštva.

Ako bi se vsi zdravniki v resnici poganjali za blagor svojih betežnikov, ako bi vsi vodniki bolnišnic resno ter vestno spolnovali svoje dolžnosti, že davno bile bi vse bolnišnice v rokah duhovnih strežajk in odstranile bi se že marsiktere napake, nemarnosti in neusmiljenosti. Za zdaj želimo: Bog ohrani ter blagoslovi in množi te zatočja svete ljubezni, pa razsvetli sovražnim zopernikom zatemnele oči, da spregledajo ter sprevidijo korist in blagor takih bolnišnic. Učenjak zdravoslovja.

Slovesnost

v cerkvi častitih gg. Ursularic ljubljanskih v dan sv. Ursule 21. vinotoka 1869.

(Konec.)

II. Nuna svoje moči svetu ne odtegne.

Moli in delaj! tako veléva že pobožen pregovor. Ni tedaj zadosti, samo moliti, tudi delati moramo. Zato pravi Job: Človek je za delo rojen in ptica za letanje (3, 7.). Da je naša dolžnost delati, sprevidimo iz besed, ki jih v sv. pismu beremo: „Gospod Bog je vzel človeka, in ga je postavil v vert veselja, da bi ga obdeloval.“ Vstva-

ril je Bog tedaj človeka, da naj vert, zemljo obdeluje, da naj dela. Dolžnost delati je pa človeka še bolj zadel po storjenem grehu. Tako je govoril Gospod Bog nepokornemu Adamu: „Ker si poslušal glas svoje žene, in si jedel od drevesa, od kterega sem ti jesti prepovedal; bodi prekleta zemlja v tvojem delu, v trudu se boš od nje živil vse dni svojega življenja. V potu svojega obraza boš kruh jedel.“ (1. Mojz. 3, 17—19.). Delo mi je tedaj Bog za pokoro naložil. In kakor je grešnik dolžan se pokoriti, tako je človek dolžan tudi delati. Zato je tudi veleval Mojzes izraelskemu ljudstvu: Šest dni delaj in opravljaj vse svoje dela (II. Mojz. 20, 9.). V šestih dneh namreč je Bog vstvaril nebo in zemljo in morje, in vse kar je v njih. — Človek naj tedaj tudi Boga posnema in naj dela. Sej je tudi Jezus Kristus delal; zakaj tako beremo v apost. djanju: „V prvem pisanju sem govoril od vsega, kar je Jezus začel delati in učiti.“ (1, 1.) Ako je pa Jezus delal, je tudi naša dolžnost in sicer tako nas ta dolžnost veže, da sv. Pavel pravi: „Kdor noče delati, naj tudi ne jé.“ (II. Tes. 3, 10.)

Ker je tedaj vsacega človeka dolžnost delati, tudi nuna svoje moči svetu odreči, se delu odtegniti ne sme. Zakaj ona vé, da tudi nji veljajo Jezusove besede, ki jih je apostelnom govoril: „Niste vi mene izvolili, ampak jest sem vas izvolil, in sem vas postavil, da greste in sad obrodite, in da vaš sad ostane.“ (Jan. 15, 16.) Te besede veljajo tudi redovnicam, ker tudi te je Bog izvolil, da naj grejo v samostan in naj delajo in sad obrode Bogu v čast in dušam v zveličanje, kakor tudi v občni blagor. Zatoraj pa tudi v brevirju beremo od sv. Terezije: „Z angeljskimi čednostmi obdarovana, je skerbela ne toliko za svoj kakor veliko več za občni blagor.“

Neprenehoma se je ta svetnica trudila in svoje moči darovala svetu. In po zgledu sv. Terezije se še danes nune ravnaajo, ter neutrudno delajo in s svojimi močmi svetu pomagajo. In kaj mislite, pr. m.! kaj delajo, kje in kako pomagajo svetu? Poslušajte! Nune delajo:

a) V bolnišnicah. Kadar človek ali po svojem lastnem zadolženju ali po božjem pripušenju zboli in sam sebi nič več pomagati ne more, kako dobro je zanj, ako mu kdo drugi pride na pomoč. Kako dobro je za bolnika, če ima še očeta ali mater, ženo ali moža, brate ali sestre, znance in prijateljice, ker ti se ga usmilijo, ter mu strežejo in pomagajo noč in dan. Ali veliko jih je, kateri niso tako srečni, da bi zamogli pri svojih dobiti postrežbo, in sicer zato, ker jih nimajo več ali ker so preveč od njih oddaljeni. Mnoge tudi revšina tare, da si ne morejo v boleznijo pomagati. Mnogi posli, delavci in rokodelci, tuji in drugi ubožci so toraj prisiljeni, kadar zbolijo, podati se v bolnišnico. In kdo je tista, ktera jim v bolnišnici streže in pomaga, ter si prizadeva njim njih bolečine polajšati in zopet k zdravju pomagati? Nuna, usmiljena sestra je, ktera jim streže in pomaga, ter si prizadeva, da bi jim pomagala k telesnemu in dušnemu zdravju in ako ni Božja volja, da bi še kdaj bolnik ozdravel, si pa vedno prizadeva, mu saj zadnje ure polajšati in pripraviti ga na srečno zadnjo uro. In če za ves svoj trud družega od bolnika ne dobi, kakor kako gerdo besedo, ali naj gerši zasramovanje in zaničevanje; ona vendar prihodnje jutro ravno s tako dobrim obrazom k njemu pristopi, kakor da bi se ne bilo čisto nič hudega zgodilo. In tako mu usmiljena sestra streže in pomaga tako dolgo, da bolnik ozdravljen zopet bolnišnico zapusti, ali pa, da ga kakor merliča odnesejo na pokopališe.

To stori nuna. In zdaj vas vprašam: Ali ni to nobeno delo? Če si bil že kterikrat bolan, pač veš, kako dobro delo da ti je storil ta, kateri je tebi stregel v boleznih. In to dobro, imenitno, težavno delo opravljajo nune. Sicer vemo, da so jih hudobneži in lakomniki,

ker bi radi tudi pri bolnišnicah obogateli, že iz več bolnišnic odpravili, češ, da nune niso za postrežbo in da premalo pazijo nad bolniki. Ali že čez malo časa je skušnja pokazala, da v takih bolnišnicah je bilo poznej za bolnike slabše kakor poprej. Reči moramo tedaj, da nune delajo in sicer da dobro opravljajo težavno delo v bolnišnicah, ker strežejo bolnikom. Ali nuna tudi dela:

b) na bojišču. Kadar gre hrabri vojak v vojsko, ter se serčno vojskuje za svojega cesarja, za domovino in svoj dom in če ga je kaka kroglja ali sablja zadela, ali če je drugače ranjen bil in če leži na pol mertev v kakem grabnu, ali v gojzdu ali na planjavi: kdo je tisti usmiljeni Samarijan, kteremu se v serce smili, da ga pobere in mu rane izmije, jih zaveže in ga odnese, ali v bližnjo hišo ali v kako bolnišnico? Ali mar oče ali mati, ali brat ali sestra, morebiti njegova žena, ali ta, ktero je ravno hotel v zakon vzeti? Radi bi ti ranjenemu vojaku pomagali, ako bi bili pri njem. Ali ker so deleč od njega, mu te ljubavi skazati ne morejo. Vendar kar njegovi ljubi storiti ne morejo, to stori nuna. Nuna je tisti usmiljeni Samarijan, kteri mu pristopi na pomoč, ter mu streže brez razločka, naj si je katoličan, ali protestant ali jud ali mohamedan. Zato pa tudi beremo, da tega dela, ktero opravljajo nune na bojišču, ne čislajo samo katoliški poglavarji, ampak tudi protestanti in mohamedani. V dokaz nam služi leto 1866. — Nuna pa tudi dela:

c) v jetnišnicah. Kjer so nar veči reveži, tam kjer so ubijavci, morivci, roparji, tatje, goljufi in vsakoršni hudobneži za več let obsojeni, v sredi med njimi najdemo šibko, pohlevno pobožno nuno, ktere skerb je, vse te nesrečne jetnike preskerbeti s telesno hrano, pa tudi poboljšati njih hudobne serca. In ona se trudi in prizadeva kakor angelj ne samo te, ki imajo še dovtetne serca, ampak tudi zastarane, terdovratne grešnike in hudobneže pripraviti k spoznanju, kesanju in poboljšanju. In njen trud ni zastoj; ker gotovo je, da ravno v takih jetnišnicah, v kterih imajo nune ali redovnice hišno ali jetniško oskerbovanje, so jetniki, tudi brez verig in palic, naj mirniši in pohlevniši.

Nuna pa tudi dela:

d) v hišah spokornišnicah. Marsiktero dekle, ker nima staršev ali le zanikarne, malo vredne starše, ali ker pride v kako slabo službo, se že koj v mladih letih deleč zapozabi. Pozabivši, zakaj da je na svetu in da bo treba enkrat odgovor dati, se vda pregreham in hudobijam, da je groza. Brez vse sramožljivosti in vsega strahu živi še slabše kakor neumna žival. Noč spremeni v dan in dan v noč in postane tako mnogim v spotikljej, mnogim v padec, sama sebi pa v pogubljenje, ako bi takih dobrih serc ne bilo, ktere hodijo enako dobremu pastirju tudi za takimi zgubljenimi ovčicami, ter si prizadevajo, jih od napčne poti zopet na pravo pripraviti. In ktere so tiste dobre serca? To so zopet nune tako imenovane od dobrega pastirja, kterih skerb je, takim zapeljanim dekletom in nesrečnim ženskam pomagati zopet na pravo pot. In koliko da v ti reči dobrega store, bote spoznali iz tega, ako vam povem, da so nune te verste v New-York-u, kjer še le 12 let stanujejo in delajo, v tem malem času v svojo hišo sprejele 1986 zapeljanih deklet in nesrečnih žensk, od kterih, ko so bile kakor spokornice hišo zapustile, se jih je le prav malo v poprejšnje pregrešno življenje povernilo, med tem ko druge zdaj prav pošteno kakor spokornice Bogu služijo. In to leto jih imajo 480 v svoji skerbi, da bi jih na bolji pot pripravile. Ako je že veliko, imenitno delo, če kdo le eno samo dušo pridobi, ali mar ni še imenitniše, če en sam samostan v tako malo letih jih toliko pripravi na boljši pot? In kdo se bo še zdaj prederznil reči, da nune ne delajo, da svetu ne pomagajo?

Lahko bi vam tudi še povedal, kako da nune delajo v sirotišnicah, ter si prizadevajo uboge sirote keršansko izrediti; ali kako da se trudijo poštene keršnice odgojiti; vendar da ne bo moj govor predolg, hočem le še opomniti, da nune tudi delajo:

e) v šoli. Kar sami nar skerbniši starši svojim deklicam dati ne morejo, ker jim ali časa, ali potrebne učenosti ali denarja primanjkuje; to podelijo z radostnim sercem nune dekletom v svojih učilnicah. Ko so si same sebi potrebne učenosti in pobožnosti zadobile, potem odprejo svoje učilnice in uče in izrejajo žensko mladost. Z abecedo začnejo in napredujejo, ter končajo s tisto učenostjo, ktera se le kdaj zamore od nar imenitniši gospodičine pričakovati ali zahtevati. In tako si nune prizadevajo zadostiti tudi tirjatvam sedanjega časa. Vendar ker redovnice vejo, da učena glava in znajdena roka brez blažnega, dobrega serca le malo pomaga — da še večkrat sama učenost brez pobožnosti škodva; zato je pa tudi njih vedna skerb, ne samo glavo bistrirati, ampak tudi serce svojih učenk blažiti. In njih trud ni zastoj; občno se spoznava, kako izverstne da so njih šole. Večkratna očitna pohvala, ki so jo duhovski in deželski šolski nadzorniki o tukajšni nunski šoli izrekli, nam to zadostno poterjuje. To priznavajo tudi spoznavci drugih ver. Bil sem na svojem popotovanji tudi v nekem mestu na Nemškem, kjer je večina prebivavec protestanška. In vendar sem slišal, da protestantje pošiljajo svoje dekleta raji v katoliško nunsko šolo, kakor pa v protestanško. In zakaj? Zato ker protestantje sami spoznajo, da se njih hčerke pri nunah več naučijo, kakor pa v njih šoli.

Tako nune delajo in učé žensko mladost, ter posnemajo Jezusa, ko je rekel: Pustite male k meni priti! — Nune pa tudi delajo:

f) v svoji celici, kjer izdelujejo lepe slike ali malarije, kjer napravljajo mašno obleko, in kjer molijo. Pa znal bi kdo reči, da take redovnice, ktere nimajo družega opravila, kakor samo premišljevat in moliti, so vendar nepotrebne, ter se pregrešé nad svetom, ker mu odtegnejo svoje moči. Ako bi utegnil kdo takih misel biti, povedal bi mu čudno prigodbo iz sv. pisma.

„Mojzes je rekel Jozvetu: Odberi si junakov, in pojdi se bojevat zoper Amaleka. Jozve je storil, kakor je govoril Mojzes, in se je bojeval z Amalekom; Mojzes in Aron in Hur so pa šli verh briba. In ko je Mojzes vzdigal roko, je premagoval Izrael; ko jo je pa nekoliko spustil, je premagoval Amalek. Mojzesove roke so bile pa težke; vzela sta torej kamen in sta ga položila pod-nj, in usedel se je nanj; Aron in Hur sta mu pa podpirala roke od obeh strani. In zgodilo se je, da njegove roke niso omagale do solnčnega zahoda. In Jozve je premagal Amaleka in njegovo ljudstvo v ojestrostjo meča. (II. Mojz. 17, 9—13.) Mojzes je molil in z molitvijo je pomagal, da je Jozve zmagal. Vidite, koliko pomaga molitev. In tako tudi redovnice molijo, ter brez prenehleja prosijo Boga in rekel bi, da s svojo molitvijo večkrat več premorejo, kakor nar boljši postavodajavci ali državniki. One molijo in Bog prizanaša grešnemu človeštvu. One molijo, in Bog razliva svoj blagoslov na uboge Evine otroke. In zdaj vas vprašam: Če nune molijo, ali ni to nikakoršno delo? Je, in sicer nar boljše, nar imenitniše delo.

Slišali ste tedaj, da, ko se nuna Bogu daruje, ona svoje moči svetu ne odtegne. Ona dela in sicer: v bolnišnicah, na bojišču, v jetnišnicah, v hišah pri spokornicah; ona dela v šoli kakor tudi v svoji celici; ona dela v občni blagor in tako svetu več pomaga, kakor marsiktera gospa ali gospodičina.

In tako ste delale tudi te dve častiti redovnici, ktere obhajate danes svojo zlato obljubo. Do visoke

starosti ste prav marljivo delale v šoli. Častita mati Mihela se je od leta 1819 do 1865 v vnanji šoli trudila in podučevala dekleta v računstvu. Častita mati Rozalija je bila tudi za učenico celih 44 let, tako da se kar naravnost prederznem terditi, da so prav redki taki učenci, kateri bi mogli reči, da so se tudi toliko let s šolo trudili. Marsiktera gospa, ko je že zdaj stara mati, bo danes rekla, da te dve častiti nuni ste bile njene učenci; in ravno to bo rekla njena hči in vnukinja. Že je tedaj tretji rod nastopil v tem času, ko ste te dve učile. Ako pa to premislimo, ali niste te dve redovnici zavoljo tega vse časti vredni? Ali one dve niste samo delale v šoli, delale ste tudi ter prepevale s svojim lepim glasom ob nedeljah in praznikih Božjo čast. Delale pa ste tudi drugod, ker ena je imela v svoji skerbi vse pohištvo, druga vso cerkev in cerkveno obleko. In lepota te hiše Božje nam pričuje, kako skerbno je opravljala tudi v tej reči svoje delo. — In ker ste te dve toliko delale in za občini blagor toliko dobrega storile, rad bi vedil, kako jima je svet njun trud povernil? Sedanji svet povračuje redovnicam ves njih trud z zasramovanjem, zaničevanjem in preganjanjem, kakor da bi bile nune naj večji grešnice, naj večji hudodelnice. In ker liberalci, keršeni in nekeršeni judje, v resnici nič hudega nad njimi najti ne morejo, se pa lažejo in svoje laži po svetu pisarijo. Še zdaj imam list nemškega časnika, ki sem ga kupil v Monakovem, da si ravno nisem vedil, kaj da je v njem, in v tem listu sem bral, da vse, kar so v naj novejših časih sovražniki sv. cerkve zoper samostane in redovnice pisarili, da vse to je gola laž. Potegujte se toraj, lj. m.! ako se znajdete v družbi in če kdo začne grajati samostane in redovnice ali mnibe, in zagovarjajte, kakor je slehernega kristjana dolžnost, dobro ime redovnic in mnihov. Pojasnajte oslepljenim, kažite zmotenim, da to ni res, kar se pisari in govori o samostanih. Razložite jim pa tudi vzrok, zakaj da liberalci toliko vpijejo čez samostane. Zato, ker so samostani posebna podpora katoliške cerkve in ker se lakomnikom sline cedijo še celo po tem malem, kar samostani svojega imajo. Tako naj se slehern poteguje za samostane in ob enem bo tudi branil sv. cerkev. In da boš v ti reči več serčnosti imel, povedati ti še hočem, kaj je mislil o redovnicah neki protestant. Pisal je takole: „Poljubil bi rob tvoje obleke, častita nuna, kolikokrat te vidim mirno, prijazno, brez mermranja opravljati svoje dela, ali po svojem poklicu bolnikom streči ali mladost učiti.“ Tako je mislil krivo-verec; ali bi se spodobilo, da bi katoličan drugač ravnal?

Spoštovati hočemo redovnice, ter jih v časti imeti. Spoštovati pa posebno te dve častiti redovnici, ktere danes svojo zlato obljubo obhajate; ter jima iz serca privošiti, da bi tudi njima enkrat veljale besede Jezusove: „Blagor vam, ko vas bodo ljudje sovražili, in ko vas bodo odločevali in zasramovali, in zametovali vaše ime, kakor hudo, zavoljo Sinu človekovega. Veselite se tisti dan, in poskakujte, ker glejte! vaše plačilo je veliko v nebesih.“ (Luk. 6, 22—23.)

K sklepu pa vaji še prosim, da ko je vajno telo že bolj onemoglo, in zato družih del več opravljati ne morete, da bi pa za naprej toliko bolj delale z molitvijo. Molite za svoje ranjce starše, ako še kaj potrebujejo.

Molite za svoje žive in mertve zlahtnike in zlahtnice, prvimi naj dá Bog svoj blagoslov, drugim pa večni mir in pokoj.

Molite za svojo duhovno prednico, da bi ji Bog dal pravo modrost in serčnost, da bo vedila tudi v sedanjih hudih časih prav vladati samostan.

Molite za svoje sestre, da bi se tudi za naprej med seboj ljubile in svoji prednici v otroški ljubezni skazovale vedno pokoršino.

Molite tudi za ranjce prednice in sestre, ako še kake pomoči potrebujejo.

Molite za našega sv. Očeta papeža Pija IX, da bi jim Bog še to milost skazal, da bi s svojimi očmi gledali zmago sv. cerkve.

Molite za vesoljni cerkveni zbor, da bi sv. Duh obilno pomagal zbranim kardinalom in škofom v določevanju tega, kar bo koristilo sv. cerkvi.

Molite tudi sa našega svetlega cesarja, ko se zdaj mislijo podati še v sv. kraje, naj jih angelj varuje in Božja roka vodi.

Molite za našega milostljivega knezoškofa; — molite za vse duhovne, za duhovsko in deželno gosposko.

Molite za našo lepo deželo in za njene prebivavce; naj Bog blagoslovi sv. cerkvi vdane Slovence!

Sploh pa rečem:

Brez prenehleja molite za vse dobre in hudobne, pravične in grešnike, za pravoverne, krivoverce in neverce. Vse priporočujte Božji milosti, vse izročajte priprošnji prečisti D. Marije in pa pod plajš sv. Uršule, da bi ona za nas vse molila in sprosilala vama in nam vsem srečno zadnjo uro. Amen.

Kaj je to: svobodni zidar (frajmavrar), in svobodno zidarstvo (frajmavrarstvo)?

(Dalje.)

Svobodno zidarstvo je — naj reče kdo kar hoče — brezbožno, protikristijansko in bogotajsko.

Da ne bode zmote, omenimo, da svobodnozidarski bog, ki mu velé „mojster vseh svetov“, ni živi, edino pravi Bog, Oče, Sin in sv. Duh, ki ga mi molimo; ni naš stvarnik, gospod in zveličar Jezus Kristus, včlovečeni, edino resnični Bog; ampak njihov bog je Voltairov bog, naj više bitje Rosseau-ovo, — njihov bog je tisti, ki ga ni nikjer. Tudi se delajo ti hinavci prav tako, kakor da ne bi vedili ne za razodenje, ne za odrešenje po Jezusu Kristusu, tudi ne štejejo lét od rojstva J. Kr. kakor mi, ampak od stvarjenja sveta. Mi, postavim, pišemo l. 1869, uni pa l. 5869.

Svobodni zidarji le za tega del nekaj govorijo o bogu, da ne razdražijo ljudstva, in zato tudi se hinavsko ogrinjajo z nekovo navidezno vero. Vpeljali so razne obrede, po svoje kerščujejo, poročajo, pokopavajo in drugo, vse to pa zato, da slepé ljudstvo.

Pravi cvet svobodnega zidarstva se pa še meni ne za take obrede, kajti oni kar naravnost tajé Boga. Le taki, ki še niso v cvetju, imajo vendar še nekovo versko čutilo, ki pa njihovi vesti ne priduje čisto nič ne, in celó zaradi tega čutilca se jim zrelci milovaje posmehujejo. Vse to pak ni drugo, kakor prikriti ateizem. Nemški mavtarji kar naravnost poterjujejo: „Mi se moramo dvigniti nad vse, ki verujejo v enega Boga.“

Isto tako čenčajo in preklinjajo čenče na francoskem. Menda se to pravi „na serce govoriti,“ kaj li? In Proudhon piše: „Svobodno zidarstvo ne pozná božjih reči.“

Ono neče nič vediti ne o Bogu, ne o veri, oboje hoče iztrebiti iz izreje otroške, iz domačih in očitnih navád, iz življenja in umiranja človekovega. Znamenitejši mavtarski pisatelji, zlasti mlajši, stojé na čelu oni stranki, ki vleče tudi druge k ateizmu in materializmu, in že je nekaj lét, kar se jim dobro odseda. „Serčno čestitamo vsem svojim novim tovaršem,“ piše neki svobodnozidarski list, „in vsi veseli poterjujemo, da večino časopisov vredujejo in po nekaj duševno podpirajo — zgolj svobodni zidarji.“ Je pač gola resnica.

V Belgii in drugod je svobodno zidarstvo porodilo ostudno ločino, kateri velé „Solidaires,“ ktere udje se zavežejo s pogodbo, da bodo brez vere živeli in brez duhovna umerli.

Radi verjememo, da vsak zidar ne more do tolike brezbožnosti, ali to smo navedli zato, da dokažemo, da svobodno zidarstvo samo na sebi je čisto brezbožna, protikristijanska in bogotajska naprava.

Svobodni zidarji malikujejo.

Svobodni zidarji imajo polne usta učenosti in razsvetljevanja ter napredka. Po njih širokoustnosti še ni dokazano, da je Bog, in zdi se jim, da se tudi dokazati ne more. Kristijanska nrvnost (moral) jim ni kar nič všeč, in to jim radi verjamemo; otročja se jim zdi in nenravna, ker se naslanja na strah in ljubezen Božjo. Tajé Boga in Zveličarja, da nikdar ni živel, ali pa da je bil čisto navaden človek; kakor preganjavci Cerkve zmeraj napovedujejo in se jim spet in spet zdi, da bo prišel čas, ko bo odklenkalo cerkvi, papežu, duhovnom. Tako berlavi so mavtarji.

„Ni ga družega boga kot solnce,“ glasi se svobodnozidarsko preklinjevanje. Nikdar ne bi verjel človek, da morejo ti bahaški učenjaki in napredovalci tako zaiti in se zmotiti tako zeló, ako ne bi spričevali njihovi priverženci. Ti možaki tedaj obračajo oči v solnce, ono je njihov bog! In ker je letos solnce merknilo dva pota, imeli ste dvakrat véliki petek! Prihodnje leto ga boste imeli menda celo štirikrat!

Kedar véliki mojster svobodnozidarskega pomočnika posveti za mojstra, tedaj mu pové tole: „Adoniram svobodnega zidarstva, — taisto kar Osiris, Mitra in Bachus, — in sploh vsi sloveči bogovi davnih misterij ali tajnosti, je eden izmed tisočerih personifikacij solnčnih. Adoniram pomenja v hebrejskem „više, popolnejše življenje,“ kar dobro poznamenuje razmerje med solncem in zemljo. V vseh obredih snidničinah bodete vedno nahajali taisto misel. 21. jun. in 21. dec. vsako leto obhajamo god svojega patrona, darovaje tudi častnih darov sedmerim planetom.“

In brat Rebold piše, da dela in čudeži Jezusovi se morajo razlagati po prikaznih na solncu. Brat Renan, véliki kancelar, pa piše v *Revue des deux Mondes* (15. okt. 1863), „da je solnce pravi bog našemu planetu (zemlji).“

Čestenje solnca je tedaj plod teh mislecev, ki imajo vedno polna usta napredka, razsodnosti in učenosti! Kdor pa solnce časti, grudnino ali materijo časti, kar je gerdo in sramotno za slehernega, tim sramotniše pa še za te možice, ki svoje bogočastje ogrinjajo z navidezno moralo ali nrvnostjo in dobroteljstvom. Kako brezbožno in hinavsko je to!

In vkljub temu vendar le terdi svobodno zidarstvo, da ono je izvir in potok vsim družinskim krepostim, da ono gojí neskajeno modrost. Skrij se, gerda nesramnost!

Ta kalni svobodnozidarski izvir bljuje blizo 200 lét okužljivo brezbožnost in bogokletstva razne verste, preganjanja, debele laži, ostudne natolcevanja in hlodaste obrekovanja zoper cerkev, rodí rogovilstva, razdjanja, skrivno zapletene brezbožne naprave, ki strašansko zijajé žugajo požreti kristijansko oliko in izobraženost. Iz tega izvira so poslednje leta privrele bogokletstva Renanove in Proudhonove, satanove dela, ki so jih snidnice dale prevesti v razne jezike. Iz tega črnega žrela bruhajo na dan raznoverstne nasilstva, ki išejo razvaliti temelj papeštvu, ter odvzeti krono Zveličarju in njegovim naslednikom.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Milostni škof Ignacij Mrak so v Ljubljani in mislijo še nektere tedne ostati v svoji domovini. Pogledati še želé v svoj rojstni kraj; obiskali bodo ne mara tudi še drugod svojih prijatlov, ako bo moč, preden se v Rim podajo. V god vsih Svetnikov so imeli pontifikalno mašo v cerkvi pri čč. oo. frančiškanih, in bili so tudi v kloštru pri kosilu. O tej priliki so mil. škofa njih rojak preč. o. Salvator Pintar, fajmošter in gvardijan, pozdravili s prijazno napitnico; znan kronografikar pa je ta veseli dan lepo zaznamnjal in v samostansko spominico vtisnil s to-le dobro vrezano časoslovko:

NoVeMbrIs CaLenDIIs IgnatIVs CeLebrat PraesVL.

Kakor se sliši, bodo v začetnih šolah v Pazinu vendar čč. oo. frančiškani ostali učeniki, ako ravno so Lahi hotli posvetne učitelje postaviti. Gotovo je, da visoko častiti o. Gratus Pfeifer, ondtni gvardijan, bo to leto za kateheta, in da namesto njega v gimnazijo pride čast. o. Vilibald Sever, bogoslovec 4. leta iz Ljubljane.

Vprašanja pri poslednji duh. poskušnji. Ex jure ecclesiastico: 1. Num in „Syllabo errorum“ de 8. Decembris 1864 merito proscripta propositio sub nro. 78. sequentis tenoris: „(Hinc) laudabiliter in quibusdam catholici nominis regionibus lege cautum est, ut hominibus illuc immigrantibus liceat publicum proprii cujusque cultus exercitium habere.“ 2. Quale discrimen inter excommunicationem et suspensionem? Proponantur simul variae hujus posterioris species. 3. Quomodo procedat parochus cum nupturientibus mixtae religionis? Quando passivam tantummodo nuptiis eorum praestare tenetur assistentiam, et in quo consistit haec passiva assistentia? — Pro paraphrasi biblica: Paraphastico modo proponantur: 1) pericopa cap. 15. evang. s. Joannis a v. 18—27.; 2) caput 1. epistolae ad Hebraeos. — E theologia dogmatica: 1. Quanam est auctoritas concilii oecumenici et quanam relatio summi Pontificis ad idem concilium? 2. Mortem Christi esse sacrificium propitiatorium, demonstratur. 3. Vindicetur paedobaptismus. — E theologia morali: 1. Quasnam proprietates fides christiana qua virtus theologica habere debet? 2. Peculiare votorum in genere, et in specie illorum trium: paupertatis, castitatis et obedientiae in vita morali pretium ostendatur. 3. Quanam causae a restitutione excusant in perpetuum et ad tempus? Casus: An puer furtulorum in domo paterna reus a confessario obligari debet ad condonationem a parentibus petendam, deficiente alio modo restitutionis?

Iz duhovnega pastrirstva: 1. Kakošne lastnosti mora imeti vpeljava v cerkvenih govorih? 2. Po katerih pravilih naj se ravna spovednik, kar zadeva odvezovanje grešnikov v bližnji priložnosti? 3. Kako more duhovni pastir zgodnje previdovanje bolnikov v navado pripraviti? 4. naj se napravi pridiga v dveh delih po reku (Mat. 5. 8.): „Blagor jim, kateri so čistega serca; ker oni bodo Boga gledali.“ Vpeljava in sklep naj se popolno izdelata, izpeljava pa naj se le suho osnuje. 5. Keršanski nauk za otroke: Človeška duša je neumerjoča.

Sestram katoliške družbe.

Vé, ljubljene sestre, kakor tudi me, obžalujemo gotovo vsacega, kateri nima prave vere, še bolj pa tistega, ki vero sicer ima, pa jo kakor Peter Gospoda ob uri nevarnosti zataji. Vé imate pravo vero; pokazale ste tudi s pristopom k katoliški družbi, da se zvesto deržite svoje cerkve.

Kako razveseljiven in tolažljiv mora torej za nas vse biti sklep našega društvenega odbora: Družba naj se očitno cerkvenih slovesnost vdelečuje, posebno obhodov ali procesij. Mi vsi tedaj, kar

nas je v katoliški družbi, naj se očitno in v pravem pomenu besede „družba,“ to je občno in brez boječnosti skupaj zbrani vdeležujemo cerkvenih slovesnost. To vse, prelube sestre, so besede nam iz serca vzete in hvaležne moramo biti svojim sobratom, — iz dna serca hvaležne za ta sklep.

Da se pa občinsko shajamo ter združeni tudi očitno kažemo, da se nepretresljivo deržimo kat. cerkve, potrebujemo bandera, okoli ktere se bomo vsi zbirali, in ktero se bo pred nami nosilo kot znamenje naše verske serčnosti in radovoljnosti, da hočemo za mater Cerkev in sv. Očeta vse storiti, kar je v naših slabih človeških zmožnostih.

To znamnje želijo bratje naše družbe dobiti od nas sester katoliške družbe.

V zboru ženskih udov naše družbe je bila ta misel razodeta, in vse pričujoče sestre so jo enoglasno z velikim veseljem sprejele, ter se zahvalile odboru za veliko zaupanje.

Zdaj tedaj sestre, lotimo se tega! Dajmo svojim sobratom zaželeno bandero. Naj bo bandero njihovo in naj bo naše! Naj vselej spominja naše sobrate, da me popolnoma zaupanje vanje stavimo, da bodo vedno podpora in varstvo prestolu, domovini in družini, in da ravno zato se na nje zanašamo, ker svoje vere ne zatajé, ker svojo stanovitnost do matere Cerkve in do sv. Očeta toliko očitniši in krepkejši kažejo, kolikor bolj se množijo napadi na oba.

Prósimo Vas tedaj, ljube sestre katoliške družbe, pa tudi Vas gospé in deklice, ki ste naših misel, akoravno zaradi raznih okoliščin še niste v naši družbi, dajate in pošiljate nam darov, in pomagajte nam s tem, da se napravi bandero, ki bode vredno naloge, ktero smo sprejele.

Ako bi tudi kdo zunanjih udov želel v ta namen kaj pripomoči, prosimo gg. fajmoštre, da bi to sprejeli in s priliko denarničarju g. Gerberju izročili.

Razun tega zamorete, ljube sestre, svoje doneske oddajati tudi pri vsaki izmed nas, — pri denarničarju g. Gerberju, pri odborniku Ničmanu in v društveni pisarnici, in poterdil se Vam bo vsak sprejemek. Dalje bodo pri nas, pri omenjenih gospodih in pri občnem zboru, ki bo 24. listopada, pripravljene pušice za majhne darove, ali pa za doneske dobrotnikov, ki hočejo na skrivnem ostati.

Ako se več nabere, kakor bodo stroški za bandero ob svojem času znašali, se bo ostanek izročil dobrodeljnemu odseku naše družbe, ki se ravno vstanovlja. Z Bogom!

Vaše sestre:

Jožefina Globočnikova.
Johana Nep. Jerajeva.
Kornelija Šolmajerova.
Franciška Šupevčeva.
Marija Tavčarjeva.
Viljema grofinja Wurmbrandova,
 namestnica.

V Gradu ob Blejskem jezeru, kakor se naznanuje v „Laibaherici,“ so 21. unega mesca gg. učitelji imeli posvet ali konferencijo. O raznih posvetovanjih govori naznanilo. Za spoštovanje učiteljstva, so menili pričujoči, bi se tudi s tem skerbalo, ako bi se odpravila bira, ki — češ da — učitelju nečast dela, ter bi se plača povišala učiteljem, — mežnijsko službo pa da bi učitelji čisto opustili. —

Kar tiče biro, sem tudi jaz ko mlad začeten duhovni pomočnik nekako pritežnost čutil, ko sem začel na biro hoditi, — človeška prirojena prevzetnost se vsemu ustavlja, kar le malo po prošnji in poniževanju dahne; — tega pa vender nisem skusil, da bi se bilo

s tem moje spoštovanje pri ljudéh manjšalo; zdi se mi ravno nasproti, da še le bolj priserčna je prihajala zveza med nami, ko sem se z ljudmi bolj soznanil jih obiskovaje; za otroke pa je bil ta dan izmed naj lepših v letu. Ako pa kateri na kaplana ali učitelja že tako merzijo, ga s tem morebiti ne bodo bolj spoštovali, če na biro pride; mogoče pa je tudi to. Kaj so neki vsi davki in dajanja družega, kakor nekaka bira? Po tem takem bi ne bilo le samo za kaplana in učitelja „nespoštljivo“ na biro iti, — še celo cesarje in kralje in vikše bi moralo sram biti pobirati mnogotere datve! — Tudi to pomnim, da šolski učitelji so spoštovanje dobivali pri ljudéh s tim, ako so bili modrega obnašanja, ako so res dobro serce kazali do mladine, zlasti ako so znali zraven tudi dobro orgljati in čversto peti pri pogrebih, véliki teden itd.; tega pa ni nihče prašal, če kateri na biro hodi ali ne. Take reči je gotovo vsak skusil, kdor je med narodom živel, in omenil sem to le zato, da se pojašni, kaj dela učitelju čast ali pa nečast.

Častitemu gospodu Vincenciju Stubelju

o prilici prve svete maše 3. oktobra 1869.

Veseli vsa lipavska se dolina!
 I bližnji i deljni kraji očetnjave,
 Navežite ljubezni vnete prave
 Cvetlični šapeljček za svoga sina!

Enkrat odjekne vsa naj spet višina;
 Naj topcev pók, naj bron doni pozdrave;
 Cerkevni god nepozabljive slave
 Slovenska naj začuje domovina:

Tajnosti god je, — sin ga njen obhaja,
 Učitelj zvest ki svómu bo narodu,
 Besednik pravi večnemu Gospodu;

Edinstvo prave vere ga navdaja, —
 Le-ta mu misel bode vedno sveta; —
 Junaški naj duhovni mnoga leta!

Stari pobratim.

Iz Teržiča. Žalostni glas zvonov iz lin treh teržiških cerkvá se je razlegal 22. in 23. t. m. po gorah in dolinah teržiške fare ter je oznanoval tako rekoč mučeniško smert vernega kristjana in verlega duhovnika, gospoda fajmoštra v pokoju Franciška Ksav. Šusteršiča. Bili so imenovani gospod že 16 lét v Teržiču na mašah ter so že 17 lét slepi še vsak dan Bogu darovali brezmadežni dar. Popred pa so oskerbovali in pastirovali na Tersteniku 24 lét. V svojem 73. letu so za rakom na levem očesu oboleli, in ko je bolezen do možgán prišla, so zapustili pozemeljsko.

23. t. m., v saboto, ter na Mariin dan, kakor so želeli, je spremljalo njih truplo 7 duhovnov in obilno teržiške gospode na lepo naše pokopališče.

Pri ti priložnosti prosimo posebno gg. součence, če je še kateri pri življenji, naj se g. Š. spomnijo pri sv. daritvi. Farmane na Tersteniku, posebno ktere so gosp. kerstili, in častite bravec „Zg. Danice“ prosimo za en pobožni očenaš! Ranjki g. so bili prav pridni bravec „Zg. Dan.“ in „Novic.“ Kako je to mogoče, bo kdo djal, sej so bili slepi? Dali so si jih prebirati po svoji žlahtnici, ki jih je oskerbovala in sedaj v vednih solzah prihaja v zapušeno celico. V pogovorih so se posebno spominjali ranjc. preč. g. prošta Kosa, in vselej jim je na jok šlo zavolj prezgodnje smerti proštove.

„Šematizem“ ljubljanske škofije jim je bil skoraj ves v glavi. Tako so se spominjali starih gospodov, kje so sedaj in kje so kedaj bili, pa tudi za mlaji so vedili, akoravno jih niso nikoli vidili.

Prav radi so govorili o sedanjem prečast. proštu v Rudolfovem, ali sta bila součenca se več ne spominjam, to pa vem, da so pisavca teh verstic kerstili pri kerstnem kamnu v T—h. *) Naj bodo te verstice postavljene iskrenemu domorodcu in pridnemu bravcu „Zg. Dan.“ v vedni spomin. Bog mu daj večni mir in pokoj in večna luč naj mu sveti.

Blagor jim, kateri v Gospodu umerjô, ker njih dela gredo za njimi!

S Sela pod Šumbergom. **) H. — Dobre sklepe delati je lepo, a še lepši je taiste spolnovati. Lepo je bilo od selanskih farmanov in njih duhovnih pastirjev, da so že pred več leti sklenili svojo res pretesno cerkvico povekšati; ali krono lepim sklepom farmanov in gospodov je pa postavilo vresničenje te volje pod sedanjim v resnici marljivim in skerbnim duh. pastirjem preč. g. Bl. Petričem. V treh mescih in pol je bilo težavno in z nekaterimi zaprekami zavozlano delo doveršeno — brez kake nesreče. — Mesca rožn. se je delo pričelo in 18. kim. dokončalo. Drugi dan so se pa vis. čast. gospod dekan Jožef Rozman iz Trebnja k nam potrudili novo cerkev blagoslovit. K povzdigi slovesnosti je prišlo še drugih osem sosednjih duhovnov. Obredi pri cerkvenem blagoslovljevanji so res ginljivi, spodbudni za duhovnega in za druge ljudi. Po blagoslovljenji so gospod dekan v učeni in vender naj prostejemu človeku lahko umljivi besedi kaj lepo razlagali besede sv. pisma: „Tempelj Božji je svet, tempelj Božji ste vi.“ Omenili so med govorom, da Slovenci so bili in so dobroverni kristjanje, to pričajo brezštevne in zale cerkve povsod po Slovenskem postavljene in lepšane Bogu in svetnikom na čast; da ostanimo tudi v prihodnje vsim sovražnikom vkljub stanovitni... Štiri poglavitne stene ima tudi vsaka hiša Božja. Stene naš varovaja pred viharji, pred zverino, pred sovražniki. Štiri stene si postavimo tudi mi v sercu zoper vse dušne sovražnike: na desni strani naj bo smert, na levi sodba, pred nami nebesa, za nami pekel; za streho naj pa nam služi misel na večnost itd. Pri takih tehtnih besedah je bilo vse ginjeno. Ko bi prečastiti gosp. dekan blagovolili govor v tisk dati, vstregli bi željam mnogih. Potem so gosp. dekan z leviti služili peto sv. mašo; med darovanjem so domači farmani in njih sosedje lepo skazali svojo blagoselčnost, čeravno so že pred za cerkev zdatno skladali. Bog jim vse stotero poverni! Tudi notranja oprava vêže Božje je okusna in v keršanskem duhu. Z Bogom je bilo delo začeto, in tako tudi dokončano. Po doveršeni slovesnosti so pa tudi domači gospod nazočim duhovnom postregli s priprostim kosilcem, kar menda ne bo nikogar naših liberaluhov v oči klalo. Z Bogom!

Pelincec.

Volitve. Za poslance v deržavni in deželni zbor, za župane.... bi jaz ne volil...

I. Koga ne?

1. Ne širokoustnih kremljačev, kateri vsako reč prav na široko in dolgo vlečejo, bojé se, da bi jim kaj njih modrosti in učenosti v možganih ne zastalo in ne splenovalo, ako je popolnoma na dan ne spravijo.

Zakaj ne takih voliti? Zato: a) Pregovor pravi: „Kdor veliko govori, mora veliko vediti ali pa veliko lagati.“ b) Skušnja in sv. pismo učita: „Pameten človek skriva svojo učenost (malo govori), nespameten pa razodeva svojo neumnost“ Prip. 12, 23., ker tega, kar vé, o pravem času ne pové, ali več

pové kot je treba. „Veliko govorjenja ni brez greha. Prip. 10, 19. Zakaj? Zato, ker nima časa premisliti, kaj mora in smé govoriti, in kaj ne? ter ..se prehititi v svojem pričevanji in plete laži s svojim jezikom.“ Prip. 12, 19. — Laž in lagati je pa lastnija satanova. Jan. 8. 44.

2. Ne koga tistih, ki imajo mutastega hudiča (Luk. 11, 14.), kateri jim ne pusti govoriti, kar resnica in pravica, vest in dolžnost tirja, ter k grehom in krivicam molcé — ali iz strahú pred ljudmi, ker se bolj bojé ljudém se zameriti kakor Bogu, ali pa iz zločnosti, kakor se Bog po preroku Izaiju (56, 10—12) pritožuje, rekoč: „Čuvaji so slepi, v nevednosti mutasti psi, ki lajati ne morejo, dremljejo, spé in sanje ljubijo... Vsak hodi svojo pot... in iše svoje zločnosti: Pridite (si pravijo), naložimo si vina in pijanimo se, naj nam se godi dobro dans kot jutro v vsi obilnosti.“ Taki pač niso za poslance....

3. Ne tistih prilizunov, sladkunov in obetunov, kateri vpijejo in zagotavljajo, da jim hoče serce razgnati lju-bezen in skerb za ljudstvo, posebno za prid in blagor kmečkega ljudstva. Dostikrat so pod takimi lepimi besedami in obeti skriti hudi naklepi in pogubljuje zvijače, kakor prerok Jeremija (9, 8.) pravi: „Z ustmi govoré prijazno kot prijatli, na skrivnem pa zadrege stavijo.“ In modri Sir. (27, 26.): „V obraz ti bo sladko govoril in tvoje besede občudoval, pa nazadnje bo usta spreobernal in te v besedi lovil. Takih prilizunov in sladkačev se nikjer ne manjka, Tudi med kmeti so, kateri se gospôdi radi sladkajo in prilizujejo, in kakemu premožnemu, bogatinu za kozarec vina vse prav dajo, in mu očitne krivice in goljufije poterdijo. Pa tudi kmetom se radi drugi stanovi prilizujejo in sladkajo, kadar jih hočejo kaj oslepariti in na led speljati. V prekucijskih letih so imeli kmečki ljudje toliko prijatlov, hvalivcev in blagor dajavcev, da jim je bilo skorej serce razgnalo, da so jim skoraj oči skopernele in ušesa oglušele. Zato pravi prerok Izaija (3, 12): „Moje ljudstvo! kateri ti le blagor obetajo, te goljufajo in podirajo pot, po kateri bi imelo hoditi.“ (Dalje nasl.)

Razgled po svetu.

Kloštrobutarji v štajarskem dež. zboru, 22. okt. (Konec.) Vsaka stvar ima dve strani, solnčno in senčno. Če se o samostanih govori, se vselej senčnata stran pretira, kolikor je nar bolj mogoče, kar pa dobrega imajo samostani, se pa zamolči.

Samostani so vsi delavni, nobeden ne praznuje. Nekteri so veliki posestniki, dobro gospodarijo in tako dajejo lepi izgled kmetu in tudi mestjanu. Nekteri imajo fare, nekteri bolnikom strežejo, drugi otroke odgojujejo, vsi pa so pribežališče ubogim. Samostan Vorau n. pr. vsako leto nad 1000 ubozih in popotnih ljudi nahrani.

Ves šunder zoper samostane se je (poleti) v Krakovem začel, povsod se zdaj o tem govori, — vendar je vse le podšuntano. Liberaluhi so popadli sulice in meče, preklje in rante, vrišali in kričali, v hiše lomili, nedolžne ljudi grabili, pred sodnije in v ječe vlekli in jih mučili, in pri vsem tem je bil tudi minister, ki je nedolžne nune kaznoval, ne da bi bile še obsojene, odvzel jim je 1800 gld. dohodkov na leto. In zakaj se je vse to v Krakovem godilo? Vprašam, zakaj? Zato, ker so z noro tako ravnali, kakor se z blaznimi ravná (oho in sméh.) Če ni res, zakaj pa kazenska sodnija ali kriminal molči? Gotovo zato — ker se nič hudega zgodilo ni.

Nam (štaj. slov. poslancem) se je očitalo, da zato s cerkvijo deržimo, ker je duhovščina narodna. Ne raz-

*) G. Šimna se naša vas z naj večjo hvaležnostjo spominja ter bo šel njih slovez od roda do roda.

Janšev.

**) Po naključji nekoliko zakasnjeno.

Vr.

umem, kako se zamore zavolj tega duhovnikom kaj očitati.

Cerkev in narodnost sta ova dva bisera, tista dva stebra, po katerih se človeški rod ovija. To sta ova bisera, ktere novi (moderni) liberalizem povsodi povaljati hoče. „Kirche und Nationalität sind die 2 Perlen, jene 2 Säulen, an denen sich die Menschheit aufrinkt. Diese 2 Perlen sind es, die der moderne Liberalismus überall zu beschmutzen sucht.“ —

Lavorike, ktere si je sodnija v Krakovem nabrala, niso dale celjski dalje počivati. Z derž. pravdnikom na čelu mahali so po savinjski dolini do tihih Nazar, — čemu? — Da so dolge n—e domú prinesli. Ubogi (kakor povedano) zaperti menih, ktere ga so hotli rešiti — od njih drugega ne želi, kakor — da ga pri miru pusté. (Ni bilo zapertega miniha, bil je le stari duhovnik, ki že več ko 30 let v Nazarah v pokoju živijo in so že čez 70 let stari.) „Tagespost“ pa je pisala: „Skoraj bi bili gospodje hudodelstvo našli.“ —

Kar pa tiče ptujski „Fortschrittsverein“, ta, ki bi rad deželo od nadloge samostanov oprosteno vidil, lahko bi se mu prigodilo, da bode on poprej nehal dihati, kakor samostani. (Gotovo.) Njega vodijo veči del tujci, ki po rojstvu ne slišijo naši deželi, veči del še ne naši deržavi. Glasujem toraj proti odborovemu predlogu. — Se vé, da glas njegov se je razletel v puščavo. Naš Herman naj bi govoril ves ljubi dan, — če ravno v 10 minutah več pové, kakor kopa liberaluhov lét in dan skupaj misli, vendar nihče ga ne posluša. In če ga tudi poslušajo, ker je prvi govornik v štaj. dež. zboru, glasujejo le, kakor so v svoji vstavni modrosti že pred pogovorom sklenili. Ako bi Slovenci povsod imeli poslance kakor je Herman, bi cela Evropa morala na nas gledati, kakor zdaj povsod njegovo prekrasno interpelacijo v štaj. dež. zboru o zjedinjeni Sloveniji berejo. Škoda, da njegovi krasni govori premalo ljudstvu v roke pridejo, oni bi več pomagali k razjasnovanju, kakor polit. pridige. Prav lep je njegov govor zoper konkordatorstovece, in resen pa tudi šaljiv oni zoper neposrednje volitve, kakoršne hočejo vpeljati. Bog živi našega Hermana, ki cerkev tako serčno zagovarja, naj se mu tudi liberali posmehujejo.

V Olomovcu izhaja to leto po dvakrat na mesec iz knez. nadškofovske tiskarne „list bohoslovcův olomovckych“ z imenom „Cyrill a Method.“ Prav lični časniček v osmerki stane 72 kr. na pol leta. Vrednik je g. Karol Krácmár. Ta list pripoveduje, da je na bogoslovskem predelku v Olomovcu letos 218 „poslušáčev“, kakor jih list imenuje. V 4. letniku jih je 59, v 3. 58, v 2. 54, in v 1. 47 (tedaj čedalje manj). Po narodnosti je 153 Čehoslovenov, 9 Poljakov in 56 Nemcev.

O katoliški družbi in besednici pravi „Ciril a Metod.“ Veliki potrebi olomovških katoličanov se je poslednjič vender v okom prišlo, katoličani imajo tukaj nekako središče, kjer se morajo shajati, vedriti, pogovarjati in v svojih mislih poterjevati. Poglavitna za sluga te naprave gre prevzviš. knezu vikšemu škofu olomovškemu. Poslopje je v resnici vkusno, obširno in pripravno, postrežba nagla, živež in pijače prav dobre. Udje se vedno množijo.

V Dalmaciji ni nič upanja, da bi se upor hitro zaterl. Naši vojaki hudo terpé, kakor pišejo, ker kraj in vreme je vgodno upornikom, vojakom pa silno nasprotno. Morebiti bi bila k pomirjenju res naj primérniši beseda z veljavnega mesta, po kateri bi se ondotnemu narodu stare pravice priznale, kar je eden časnikov undan omenil. —

Razne novice. Praški kardinal — vikši škof Švar-

cenberg se podá menda 9., Litomeriški škof Vahala pa 15. listopada v Rim. Iz Angleškega so neki razun dveh vsi škofje že na potu v Rim. —

Iz Ljubljane. Slovstvo. Ravnokar je na svitlo prišla knjižica: „Opombice zastran občnega zbora v Rimu l. 1869.“ Spisal in založil Lavoslav Gregorec, doktor bogoslovja, kaplan pri sv. Ropertu v Slov. goricah. (Pri Lerherji 25 kr.) Drugo pot morebiti kaj več. —

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Č. g. Fr. Šusterjšič, duh. v pokoju, je umerl 22. p. m. v Teržiču. Č. g. Ant. Koželj, duhoven v pokoju iz teržaške škofije, je dobil privoljenje ostati in duhovno službo opravljati na Dobravi v zaspeški fari. Č. g. Blaž Šoklič ostane v Teržiču in namesto njega gre v Škofjo loko č. g. Kozma Pavlič iz Teržiča.

Ako bi kdo častitih gg. duhovnov prostovoljno želel priti na kaplanijo v Harijah Ternovske fare, kjer je bil sedanji lokalist pri sv. Heleni g. Jan. Oblak, ter bi imel razun duhovnega pastirstva skerbeti tudi za šolo, se po želji visoke vlade s tim naznani, da naj se pismeno hitro oberne do milostivega kneza in škofa. G.

V teržaški škofii. P. n. g. Al. Moise je postal fajm. v Černem verhu. Naslednji čč. gg. so tako-le predstavljani: And. Martinčič gre v Drago (ne v Trebic); Ant. Rogač v Loko; Jan. Pregelj v Mune za duh. pom.; Ant. Notar za duhovnega pom. v Brezovico; Šim. Karolnik iz Lanišča v Sušnjevico; Mat. Mikuš v Lanišče za duh. pom.; Drag. Mosè iz Mil za duh. pom. k sv. Jakopu v Terst; Jak. Leben za duh. pom. v Draguč; Jož. Orbanč iz Žmina v Kazamaro za duhov. pom. in mans.; Fr. Gojtan v Gradišće za kapel. in začasnega šolnika; Klem. Skubla je postal kapel. pri sv. Katorini; Jan. Jelenec v Momijano za duh. pom.; Mih. Zupančič za kapel. na Berda; Jul. Varto iz Buzeta k sv. Antonu Padv. v Terst; Ant. Nadrah iz Škocijana v Trebič za kapel.; Fr. Matičič za duh. pom. v Zaveršje; Jan. Pečar (Pechiar) gre za duhov. pom. v Umago; Nik. Martina, novoposv., v Žmin za kapel.; Jož. Mikuš, novoposv. za subsid. v Bazovico; Jož. Flegar, novoposv., v Buzet za duh. pom.; Ant. Lupetina, novoposv., za duhov. pom. v Roč; Jež. Omers, novoposv., v Černi verh za duh. pom.; Ant. Koželj, duh. pom. v Bazovici, gre za eno leto v pokoj. — Razpisana je duhovnija pri Marii Devici (S. M. Majoris) v Terstu.

Dobrotni darovi.

Za milostnega škofa Mrak-a. Z Gorenškega so poslali 28 gold. ti-le gg. in rodovine: Andrej Volc, župnik pri Fužinah, 2 gl.; Ant. Žibert učitelj 50 kr.; rodovina Kirchmajerjeva v Ratečah 1 gl.; rodovina Klemenjakova iz Kranjske gore 4 gl.; Joža in Mina Mrak 1 gl.; Blaž Artel, župnik v Kranjski gori, 3 gl., Franc Legan kaplan 2 gl. 50 kr.; Juri Matek kaplan 10 gl.; Janez Kajžar 1 gl.; rodovina Bašeljnova 2 gl.; rodovina Hribarjeva 1 gl. Vsega skupaj 28 gl. *) Neim. gosp. 2 gl.

Zavoljo čedalje veči pritežnosti dvojnega opravlila sem po viš. dovoljenji duhovsko pastirstvo pustil, da bi mogel z večim pridom „Danico“ vrvnavati; naj se torej za naprej oddaja v duhovski hiši ali farovžu stolne cerkve (v 2. nadstrop.), kar se do mene pošilja.

Vrednik „Zg. Dan.“

*) Pristavek smo besedno mil. škofu naznanili.